

Investirajte u Vareš

Neiskorišteni potencijali
u srcu jugoistočne Evrope

Pozicija Bosne i Hercegovine u Evropi i općine Vareš u Bosni i Hercegovini

GDJE SE NALAZIMO?

Općina Vareš je smještena u srednjem dijelu Bosne i Hercegovine i jedna je od 12 općina Zeničko-dobojskog kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine.

OPĆINA VAREŠ

Površina	390 km ²
Broj stanovnika	8.892 stanovnika <i>(2,4% stanovnika Zeničko-dobojskog kantona 0,40% stanovnika FBiH)</i> <i>Izvor: Popis stanovništva 2013.g.</i>
Reljef	Brdsko-planinsko područje sa jako naglašenim planinskim karakterom. Obuhvata planinu Zvijezdu i njene padine i nekoliko planina (Budoželjska planina, Perun i dr.).
Klima	Umjerena kontinentalno-planinska klima sa hladnim zimama i umjereno toplim ljetima s neznatnim kolebanjem temperature.
Nadmorska visina	Općina Vareš 829 m Područje općine Vareš 450 m - 1.472 m (vrh Karasovina na planini Perun)
Vremenska zona	GMT+1

VAREŠ NEISKORIŠTENI POTENCIJALI U SRCU JUGOISTOČNE EVROPE

- Investicijske lokacije u općinskom vlasništvu za greenfield investicije (Prnjavor, Kram i Šijakovo) i brownfield investicije (Dole, Kapitalna i Stacionar)
 - raspoloživa radna snaga
 - i veoma povoljni operativni troškovi
- čine Vareš izuzetnim neiskorištenim potencijalom za investiranje u jugoistočnoj Evropi.

17% stopa poreza na dodatu vrijednost i 10% stopa poreza na dobit i na dohodak su među najnižim u regiji i Evropi.

FDI Magazin Financial Times-a je u 2018. godini rangirao Bosnu i Hercegovinu na 3. mjesto po troškovnoj efikasnosti u kategoriji top 10 srednjih regija budućnosti u Evropi za 2018/2019.

RESURSI VAREŠA

- **Šumsko bogatstvo** crnogorične i bjelogorične šume na preko 73% ukupne teritorije Vareša i kvalitetandrvni sortiment za investicije u drvoradu sa fokusom na proizvode sa dodatom vrijednosti.
- Vareš ima **zdravu i ekološki očuvanu prirodnu sredinu**, idealnu za uzgoj organske hrane za koju postoji porast tražnje na tržištu. 88,6% obradivog zemljišta je raspoloživo za uzgoj raznovrsnih kultura.
- Značajno **prirodno nasljeđe** sa raritetnom vrijednosti (planina Zvijezda, ponor rijeke Bukovice, prašumski prostor u slivu Mijakovske rijeke i dr.) i brojni kulturno-historijski spomenici iz raznih historijskih epoha su odlična osnova za ulaganje u turizam.
- **Ukupna raspoloživa količina i snaga električne energije** čini Vareš izuzetno pogodnom lokacijom za investiranje u metalopreradu. Industrijski vod za električnu energiju ima napajanje 110 kW, snaga transformatora je 40 MVA (megavolt ampera), a trenutno se ukupno koristi svega 1MVA.
- **Bogatstvo kvalitetnih voda:** izvorišta pitke vode (Mala rijeka, Očevija, Stavnja, Bukovica, Misoča), izvori tople vode (Očevija, Kamenolom), izvori mineralne vode (Okruglica, Dabrvine), hidro potencijali rijeka (Stavnja i Tribija).
- **Rudno bogatstvo** (željezo, olovo, cink, barit, krom i dr.).
- Specifičnost Vareša su **umjetna jezera** stvorena ili eksplotacijom rude ili odlaganjem jalovine: na površinskom kopu „Smreka“, jalovište „Veovača“ i jalovište „Mala rijeka“.

OPĆINSKA ADMINISTRACIJA NA USLUZI INVESTITORIMA

- Općinska administracija je u potpunosti opredijeljena za podršku **privatnom sektoru i unapređenje poslovnog okruženja za privrednike**.

Općina Vareš u fokus stavlja očuvanje i zaštitu prirodnih vrijednosti i poslovanje prema ekološkim principima.

TRANSPORTNA INFRASTRUKTURA

Vareš je svega 30 km udaljen od glavnog regionalnog transportnog koridora Vc.

CESTOVNI PROMET

- Regionalnom cestom R 444 Podkamensko - Šimin Potok - Vareš - Breza - Podlugovi, Vareš se vezuje:**
 - » kod Podlugova na autocestu Sarajevo-Zenica, koridor Vc, koji je, kao dio Pan-Evropskog koridora povezanog sa TEN mrežom, prepoznat kao glavni regionalni transportni koridor na pravcu Budimpešta (Mađarska/ EU)- Osijek (Hrvatska/ EU)-Sarajevo (BiH)-Ploče (Hrvatska/ EU)
 - » kod Tuzle na magistralnu cestu M 18 prema graničnom prelazu Rača sa Srbijom
 - » kod Zavidovića na magistralnu cestu M 17 prema graničnom prelazu Šamac sa Hrvatskom/ EU
 - » preko Kaknja na koridor Vc (cesta Vareš-Kopjari-Kraljeva Sutjeska)
- Putnim pravcem preko Nišića izlazi se na put Sarajevo-Semizovac-Srednje-Olovo-Tuzla i dalje na magistralnu cestu M 18 prema graničnom prelazu Rača sa Srbijom

ŽELJEZNIČKI PROMET

Željeznička pruga Droškovac-Podlugovi-Vareš vezana je na pravac Ploče (Hrvatska/ EU)-Sarajevo (BiH)-Doboj (BiH)-Slavonski Šamac (Hrvatska/ EU)-Srbija, Mađarska, Slovenija.

Ova pruga je u funkciji samo za prevoz robe.

AERODROMI**Sarajevo** (cargo) - 50 km, 0h50**Tuzla** (putnički, cargo za prevoz mesa u Tursku) - 87 km, 1h40**Mostar** (putnički) - 161 km, 2h45**LUKE****Morska** - Ploče (Hrvatska/ EU) - 228 km, 4h00**Riječna** - Brčko (BiH) - 142 km, 2h50**GRANIČNI PRIJELAZI*****• Sa Hrvatskom/ EU****Bosanska Gradiška** - 238 km, 3h50 - Cestovni granični prelaz za međunarodni promet putnika i roba s inspekcijskim službama**Šamac** - 168 km, 3h10 - Međunarodni granični prelaz I kategorije u cestovnom saobraćaju**Bjeljina** - 206 km, 3h40 - Cestovni granični prelaz za međunarodni promet putnika i roba s inspekcijskim službama**• Sa Srbijom:****Rača** - 183 km, 3h40 - Međunarodni granični prelaz I kategorije u cestovnom saobraćaju**• Sa Crnom Gorom:****Hum** - 141 km, 2h45 - Međunarodni granični prelaz I kategorije u cestovnom saobraćaju

*Izvor:

• Odluka o određivanju graničnih prelaza u Bosni i Hercegovini ("Sl. glasnik BiH", br. 39 od 22.5.2012.)

• Ugovor između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske o graničnim prijelazima i Sporazum između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske o pograničnom prometu (19.6.2013.)

Ne uključuje vrijeme potrebno za inspekcijske kontrole na granici.

Izvor: <http://www.viamichelin.com/>

POSLOVNO OKRUŽENJE ZA PODUZETNIŠTVO

Ekonomski pokazatelji u općini Vareš za 2017.g.

Registrirani privredni subjekti	» 166 pravnih lica » 115 podružnica pravnih lica » 176 obrtničkih radnji » 41,9 preduzeća na 1.000 stanovnika » 63 poljoprivredna gazdinstva	
Glavne privredne grane sa % učešća u privredi općine Vareš	Pravna lica: » 32% uslužne djelatnosti » 12% prerađivačka industrija » 6% trgovina na veliko i malo » 4% poljoprivreda, šumarstvo i ribolov » 2% vađenje kamena i ruda » 2% prijevoz i skladištenje » 2% građevinarstvo » 1% hotelijerstvo i ugostiteljstvo	Obrti: » 29% trgovina na veliko i malo; » 21% poljoprivreda, šumarstvo i ribolov » 17% hotelijerstvo i ugostiteljstvo » 12% prerađivačka industrija » 7% prijevoz i skladištenje » 7% uslužne djelatnosti
Spoljnotrgovinska razmjena	<p>» Uvoz 2.011.134 KM, » Izvoz 6.157.616 KM » Pokrivenost uvoza izvozom 306,18%</p> <p>U 2017. godini najviše se izvozilo: » 52,30% pluto i drvo » 28,03% električne mašine/strojevi, aparati, uređaji » 9,60% specijalne mašine/strojevi za pojedine industrijske grane » 6,46% proizvodi od pluta i drva</p> <p>Zemlje u koje se najviše izvozilo u 2017. godini: » 60,86% Hrvatska » 10,87% Kosovo » 8,48% Njemačka » 8,44% Makedonija BJR » 5,51% Slovenija</p>	

CJENOVNO KONKURENTNA RADNA SNAGA

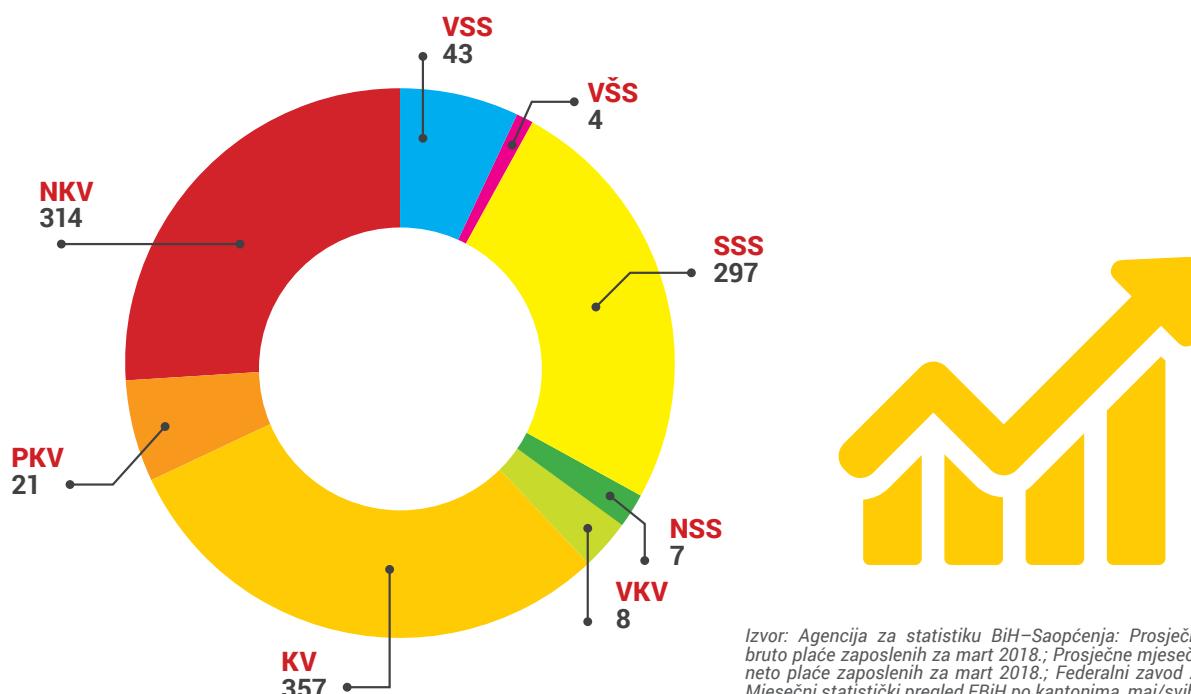
Nezaposlenost od 51% predstavlja bazu za angažman radne snage. Moguća je dokvalifikacija i prekvalifikacija u skladu sa potrebama tržišta rada.

Raspoloživa radna snaga u Varešu mart/ ožujak 2018.g.

Prosječna neto i bruto plaća za mart/ ožujak 2018.g.

Neto	Bruto
869 KM Bosna i Hercegovina	1.351 KM Bosna i Hercegovina
881 KM Federacija BiH	1.353 KM Federacija BiH
756 KM Zeničko-dobojski kanton	1.152 KM Zeničko-dobojski kanton
761 KM Općina Vareš	1.158 KM Općina Vareš

Izvor: Agencija za statistiku BiH-Saopćenja: Prosječne mjesecne bruto plaće zaposlenih za mart 2018.; Prosječne mjesecne isplaćene neto plaće zaposlenih za mart 2018.; Federalni zavod za statistiku-Mjesečni statistički pregled FBiH po kantonima, maj/svibanj 2018.

Obrazovne institucije

Srednja škola	» Gimnazija » Ekonomска škola » Saobraćajna tehnička škola – PTT (Tehničar PTT saobraćaja) » Saobraćajna stručna škola (Vozači motornih vozila)
Univerzitet	Studenti se obrazuju na univerzitetima u Sarajevu, Zenici, Mostaru i šire

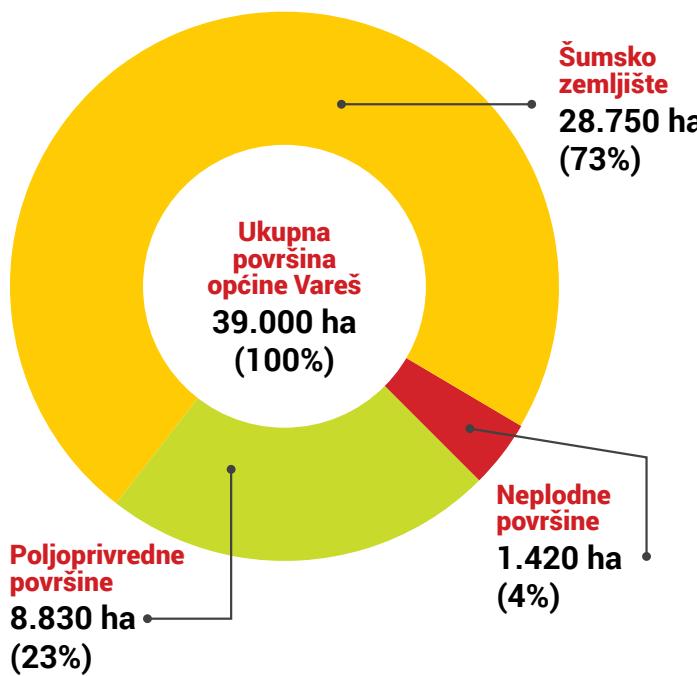
KONKURENTSKI SEKTORI ZA INVESTIRANJE

ŠUMARSTVO I DRVOPRERADA

Jedna od najšumovitijih općina u BiH

Vareš ima izvrsne mogućnosti za ulaganje u drvopreradu. 73% ukupne površine općine pokriveno je izuzetno kvalitetnim šumama četinara i lišćara. Zastupljeni su bor, jela smrča, bukva i hrast.

Zemljište u općini Vareš u 2016.g. u ha

Izvor: Strategija razvoja Općine Vareš 2017.-2026.

Zastupljenost vrsta drveća u šumama u državnom vlasništvu

Smrča	39,08%
Jela	37,05%
Bukva	17,80%
Plemeniti lišćari	1,97%
Ostali lišćari	1,38%
Hrast kitnjak	1,25%
Bijeli bor	1,43%
Crni bor	0,04%

15.846,77 ha (preko 55%) su šume u državnom vlasništvu. Najviše se eksploatiše smrča.

Opis	Ukupno	Netodrvna masa
Godišnja sječa državnih šuma na teritoriji općine Vareš u 2017. godini	86.270 m ³ krupnog drveta od čega: 65.821 m ³ četinara 20.449 m ³ lišćara	72.169 m ³ netodrvne mase od čega: 54.628 m ³ četinara 17.541 m ³ lišćara
Drvna zaliha po važećoj šumskogospodarskoj osnovi za Općinu Vareš	4.946.004,5 m ³	
Godišnji zapreminski prirast po važećoj šumskogospodarskoj osnovi za Općinu Vareš	122.472,8 m ³	

Izvor: JP Šumsko privredno društvo Zeničko-dobojskog kantona d.o.o Zavidovići, 1.6.2018.g.

U Varešu se drvo prerađuje u poluproizvode i gotove proizvode.

Poslovne mogućnosti:

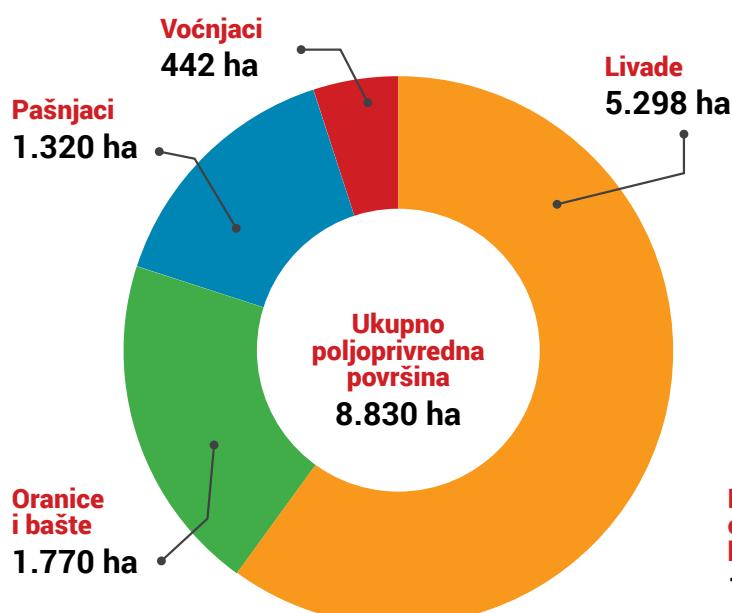
- Idealna lokacija za instalaciju pogona za više faze prerade i finalizacije u drvnom sektoru
- Iskorištavanje šumskog otpada, otpada drvne industrije i niskokvalitetnog drveta

POLJOPRIVREDA I PREHRAMBENI SEKTOR

Izvrsni uslovi za proizvodnju zdrave hrane

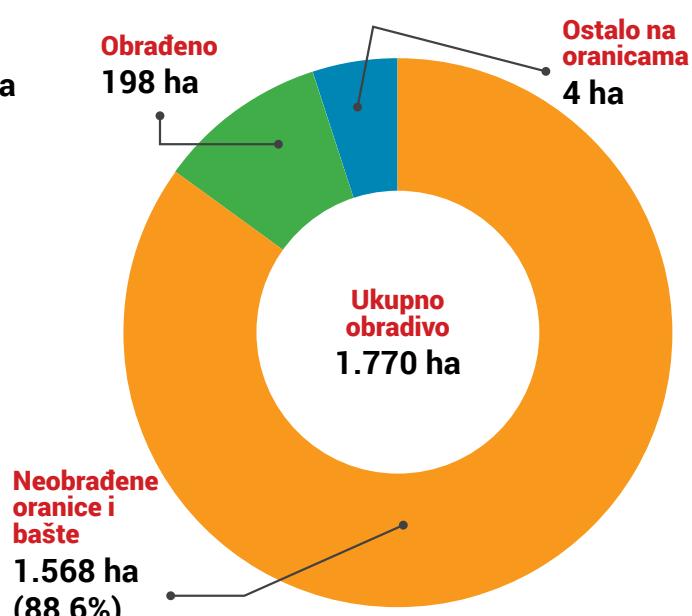
Vareš ima ekološki čistu sredinu za investicije u organsku proizvodnju, uzgoj i preradu voća, povrća, ratarskih kultura, mesa, mlijeka, ribe i meda i otkup i preradu šumskog i ljekovitog bilja i gljiva.

Poljoprivredna površina po kategorijama korištenja u općini Vareš ha u 2017.g.

Podaci: Federalni zavod za statistiku. Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Oranice, bašte i vrtovi u općini Vareš u ha u 2017.g.

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja – Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH u 2017.g.

VOĆE I POVRĆE

Voće	Povrće
Na području Vareša pod plantažnim zasadima voća (visokostablašice – jabuka, kruška i šljiva) se nalazi oko 30-40 dunuma / 3-4 ha.	Broj ha pod kulturom: <ul style="list-style-type: none"> • krompira 52 ha • ostalo sitno povrće: mrkva 1 ha, luk (crni i bijeli) 4 ha, grah 4 ha, grašak 5 ha, kupus 4 ha • povrće u zaštićenom prostoru (plastenici) 4 ha
Broj stabala:	
<ul style="list-style-type: none"> • šljive 8.000 kom. • jabuke 3.000 kom. • kruške 3.000 kom. • oraha 800 kom. • trešnje 800 kom. • višnje 350 kom. • dunje 100 kom. 	
Broj dunuma / ha pod kulturom:	
<ul style="list-style-type: none"> • maline 300 dunuma / 30 ha • jagode 30 dunuma / 3 ha • aronije 15 dunuma / 1,5 ha 	

Izvor: Općina Vareš, Služba za privrednu, financijsku i trezorsku politiku, podaci za 2017.g.

Šira regija Vareša koja uključuje opštine neposredno u krugu od 75 km otvara priliku za snabdijevanje investitora dodatnim količinama po konkurenčkim cijenama.

Mogućnost agregacije proizvedenih količina:

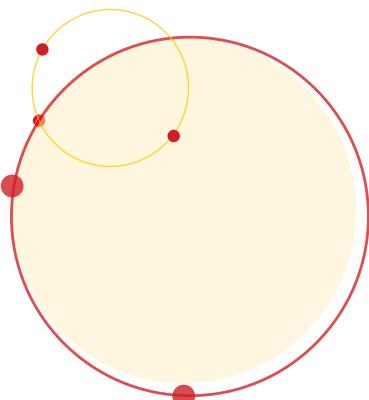
Kultura	Agregacija proizvedenih količina voća i povrća s općinama	Ukupna proizvedena količina u t	% ukupne proizvodnje u BiH
Jabuka	Visoko, Zenica, Gornji Vakuf, Iljaš, Kakanj, Kiseljak, Breza, Bugojno, Busovača, Fojnica, Kreševo, Novi Travnik, Vitez, Zavidovići i Žepče	10.659 t	7%
Jagodičasto voće	Čelić, Živinice, Zavidovići, Zenica, Žepče, Banovići, Kalesija, Lukavac, Srebrenik, Tuzla, Lopare, Kakanj i Maglaj	4.339 t	18%
Kruška	Ilidža, Iljaš, Kakanj, Visoko, Zenica, Gornji Vakuf, Hadžići, Konjic, Breza, Busovača, Kiseljak, Vogošća, Zavidovići, Žepče, Bugojno, Fojnica, Jablanica, Kreševo i Prozor-Rama	3.375 t	14%
Kupus	Visoko, Breza, Iljaš, Kakanj i Kiseljak	1.618 t	3%

*Svi podaci se odnose na prosječne godišnje prinose kultura za period 2012.-2016.g.

Izvor: Grupacija Svjetske banke: Investicioni profil sektora voća i povrća u Bosni i Hercegovini, 2018.g.

Poslovne mogućnosti:

- Skladišni i rashladni kapaciteti za voće i povrće
- Kapaciteti za preradu voća i povrća
- Izgradnja otkupnog i distributivnog centra
- Uzgoj i otkup voća i povrća

STOČARSTVO, PERADARSTVO I MLJEKARSTVO

U Varešu postoje kapaciteti u zemljištu i radnoj snazi za investicije u uzgoj i preradu mesa i mlijeka.

- Govedarstvo je najvažnija grana stočarstva, s ukupnim brojem 1.600 grla.
- Ovčarstvo je na drugom mjestu s ukupnim brojem 3.500 grla.
- Kozarstvo je izuzetno perspektivno sa startnom pozicijom 250 grla.
- Svinjogojstvo predstavlja uglavnom industrijsku granu stočarstva s ukupnim brojem svinja 120.
- Živinarstvo ide prema tendenciji povećanja proizvodnje jaja, posebno brojlerskog mesa, ukupan broj koka nosilica je 7.000, a tovnih pilića 80.000.
- Mlijeko se otkupljuje u okviru obrtničke djelatnosti.

Izvor: Općina Vareš, Služba za privredu, financije i trezor, podaci za 2017.g.

Poslovne mogućnosti:

- Uspostava farmi sa modernom opremom
- Proizvodnja i otkup mesa i mlijeka
- Izgradnja malih pogona za preradu mesa i mlijeka

RIBARSTVO

Vareš ima značajan potencijal kvalitetnih voda za proizvodnju ribe, prije svega vodotoke koji sa stanovišta kvantiteta i kvaliteta ispunjavaju vrlo zahtjevne uslove proizvodnje salmonidnih riba.

Poslovne mogućnosti

- Proizvodnja i otkup ribe, kalifornijska pastrmka (bijelo i crveno meso) i potočna pastrmka

PČELARSTVO

Vareš ima izvrsne prirodne uslove i tradiciju u proizvodnji meda – veliki broj raznovrsnih biljnih vrsta, značajnu površinu pod šumama, prostrane livade i pašnjake i odličnu klimu. Ukupan broj košnica je 1.700.

Poslovne mogućnosti

- Proizvodnja i otkup meda i proizvoda od meda
- Izgradnja male punionice meda i prerada meda

OTKUP I PRERADA ŠUMSKOG I LJEKOVITOG BILJA I GLJIVA

Bogastvo i raznovrsnost ljekovitog bilja, gljiva i drugih šumskih proizvoda predstavlja resurs koji je iznad prosječnih vrijednosti u cijelog regiji.

Poslovne mogućnosti

- Prerađivački, skladišni i rashladni kapaciteti za ljekovito bilje i gljive

TURIZAM

Jedinstven spoj prirodnih ljepota i istorijskih znamenitosti čini Vareš izuzetno zanimljivom turističkom destinacijom u srcu jugoistočne Evrope

Vareš nudi:

- prelijepе pejzaže sa raritetnom vrijednosti planinskih predjela obraslih gustim stoljetnim šumama sa bistrim potocima i čistim planinskim zrakom
- i bogato kulturno-istorijsko naslijeđe od prahistorijskog perioda poput bronznih eksponata u Brgulama, srednjovjekovnog grada Bobovca, prijestonice bosanskih kraljeva, do modernog doba.

Stari grad Bobovac u Varešu najznačajniji je i najbolje utvrđeni grad srednjovjekovne Bosne. Podigao ga je ban Stjepan II Kotromanić polovinom 14. stoljeća, a kasnije je služio kao sjedište većine bosanskih vladara.

3 kovačnice u selu Oćevija (kovačije/ majdani) više od 300 godina kuju željezo na tradicionalan način na čekiću koji pokreće izvorska voda. Vareš je posljednje mjesto u Evropi gdje se zadržao predindustrijski način kovanja željeza od kojih familije imaju prihode.

U Varešu danas postoji oko 180 km obilježenih staza. Turistička signalizacija i orientacione mape postavljene su na ključnim lokacijama: na ulazu u Vareš, u samoj općini i na planinama Zvijezda, Perun i Budoželska koje okružuju Vareš **čineći ovaj kraj jednim od najbolje obilježenih krajeva u BiH** od koristi za turiste, bicikliste, planinare, izletnike.

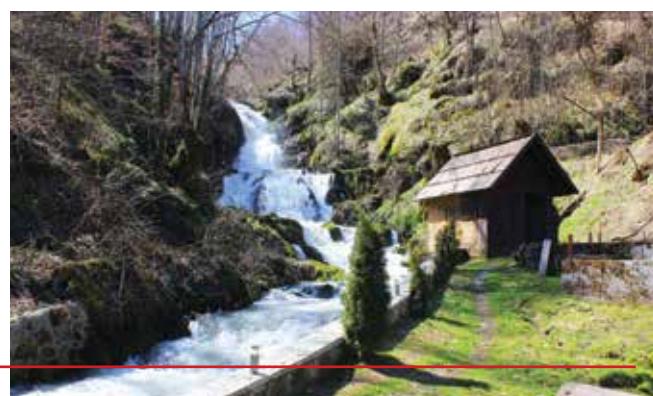
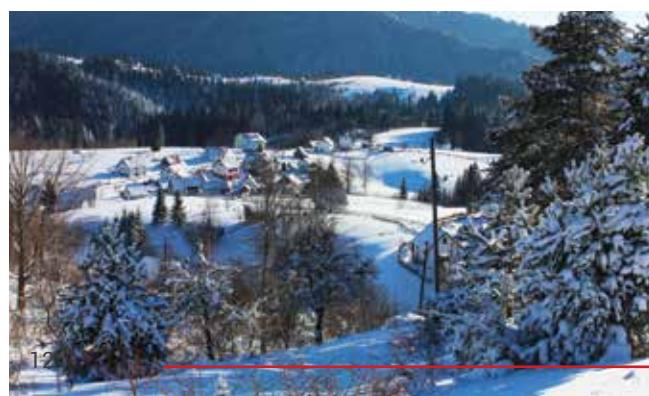
Područje općine Vareš oduvijek je imalo bogat i raznovrstan životinjski svijet. Područje **Lovnog gazzinstva "Zvijezda" Vareš** je izuzetno bogato divljači, a naročito plemenitom srnećom divljači. Od ostale divljači zastupljeni su medvjed, vuk, divlja svinja i zec. U lovištu su još i kuna zlatica, vidra, tetrojeb, jastreb i sivi soko. Ukupna površina lovišta je 35.775 ha od čega je 31.777 ha lovna površina.

Poslovne mogućnosti:

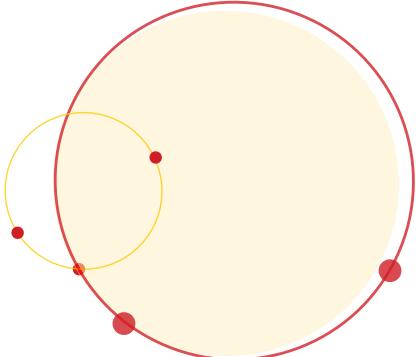
- Izgradnja sportsko-rekreacionog centra i ski-lifta na lokaciji Dole (u srcu planine Zvijezde, u blizini Bijambarske pećine www.sarajevo-tourism.com/bijambarska-pechina)
- Izgradnja smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta
- Prirodna bogatstva omogućuju ulaganje u unaprijeđenje turističke ponude za razne vrste turizma: ruralni, planinski, avanturistički, sportsko-rekreacioni, lovni, ribolovni, eko i izletnički i zdravstveni turizam
- Arheološka nalazišta iz raznih epoha i kulturno-historijski spomenici otvaraju mogućnost razvoja naučnih, istraživačkih, edukacijskih, kulturno-manifestacionih i uslužnih djelatnosti i vjerskog turizma

Prirodni resursi	Kulturno-historijski spomenici, manifestacije, gastro-ponuda
<p>Planina Zvijezda je poznata po izuzetnim prirodnim vrijednostima koje predstavljaju raritete.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na Zvijezdi se nalazi desetak vrlo rijetkih tisa, nazvanih Zvjezdanska tisa • U Zarudskom potoku se nalazi endemski insekt Varesiana singularis, jedini takve vrste u svijetu • U pećini Ponikva speleolozi su pronašli šišmiša iz porodice Myotisa (barski šišmiš), to je jedino mjesto u BiH gdje je do sada pronađen • Zvijezda je posebno interesantna zbog medicinske flore, evidentirano je blizu 400 ljekovitih, jestivih, aromatičnih i vitaminoznih biljaka 	<p>Nacionalni spomenici kulture (proglašeni od strane Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika BiH):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stari grad Bobovac iz 15. vijeka • Župna crkva Svetog Mihovila („Mala crkva“), najstarija katolička crkva u BiH iz 16.vijeka • Pravoslavna crkva posvećena Pokrovu Presvete Bogorodice • Arheološko područje Dabrvine sa ostacima iz brončanog doba i kasne antike • Kovačnice (majdani) u selu Očevlje • Radničko naselje Majdan • Nekropole sa stećcima i starim nišanima u naselju Budoželje • Nekropola sa stećcima Stupni Do
<p>Specijalni rezervat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tresetno područje na planini Zvijezdi s rijetkim biljkama (prisutna endemska biljka trolista gorčica, gorka djetelina) - Tresetište „Đilda“ ili „Tentina bara“ <p>Spomenici prirode</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vodopad rijeke Oćevijice kod sela Oćevija • Pećina Ponikva • Gigantska lipa u selu Donja Borovica • Četiri velike lipe u selu Ivančevu • Izvor rijeke Stavnje 	<p>Drugi važni kulturno-historijski spomenici:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Džamija u Karićima, najstarija drvena džamija u BiH izgrađena prije 3 vijeka • Nova crkva Svetog Mihovila • Kameni most u Varešu • Etnološki muzej u selu Vijaka sa mnoštvom starih i vrijednih eksponata iz života ljudi ovog kraja • Katoličko groblje u selu Oćevija
<p>Jezero Smreka na kopu bivšeg rudnika željezne rude Smreka sa najvećom dužinom od 610 m, širinom od 320 m i dubinom od 107,05 m. Najveća dubina jezera trenutačno iznosi cca 110 m. Jezero koriste kupači, ribolovci (pastrmka), u januaru i februaru jezero je zaledeno sa debljinom leda koji prosječno iznosi 40 cm.</p>	<p>VaClaf – Koncert ozbiljne muzike. Organizira se od 2013.g. u drugoj polovici septembra.</p>
<p>Kamena kugla na lokalitetu Ponikve na planini Zvijezdi - interesantan prirodni i geološki fenomen. Fenomen kamenih kugli sreće se samo u nekoliko zemalja svijeta pored BiH.</p>	<p>Perun Open Air - Međunarodno natjecanje u preciznom slijetanju paraglajderom na cilj na planini Perun. Održava se u drugoj polovici avgusta.</p>
<p>Opština Vareš i planina Zvijezda nalaze se na Zelenoj liniji Via Dinarica. http://viadinarica.hr/via-dinarica/zelena-linija/</p>	<p>Ukusna domaća hrana u seoskim domaćinstvima širom vareškog kraja. Pekijada – Međunarodno natjecanje u pripremi jela ispod peke održava se u selu Oćevija svake godine u ljetu. Sudjeluju ekipe iz Bosne i Hercegovine, Srbije, Slovenije i Hrvatske.</p>

Turist info centar općine Vareš, link: <http://visitvares.com>

RUDARSTVO, METALOPRERADA I PROIZVODNJA GRAĐEVINSKIH MATERIJALA

Iznimno bogatstvo kvalitetne rudne sirovine i iskustvo u eksploataciji i preradi

Na osnovu arheoloških iskopina postoje tragovi da se u Varešu iskopavala željezna ruda u vrijeme Rimljana. U iskopinama iz antičkog doba pronađena je rimska lampa i ploča sa natpisom "Vilicus Procurator".

Vareš ima vjekovnu tradiciju u iskopavanju i preradi željezne rude. 1891.g. u Varešu je puštena u rad prva visoka peć i otvorena prva željezara u jugoistočnoj Evropi. Trenutno je rudnik zatvoren i proizvodnja željeza je u potpunosti prestala.

Eksploracija i proizvodnja olova, cinka i barita vršila se u okviru nekadašnjeg rudnika koji je trenutno zatvoren. U toku je istraživanje koje će utvrdite rezerve ovih ruda i mogućnosti ponovnog pokretanja eksploracije.

Postoje ležišta rude hroma kod mjesta Duboštica koja nisu ispitana.

Kamenolomi krečnjaka postoje na nekoliko lokacija. Eksploracija se vrši na manjem broju kamenoloma.

U Varešu se proizvode oprema za kotlovske postrojenje pumpe bloka, zupčanici raznih profila, nosni valjci, dijelovi za reduktor, zaštitni limovi, kućišta, osovine i ostali proizvodi u metalopreradi.

Poslovne mogućnosti:

- Izgradnja kapaciteta za metalopreradu

OSTALI SEKTORI

U planu je izrada Studije izvodljivosti o korištenju energije vjetra, sunca i vode na području općine Vareš i realizacija pilot projekta, a prema Strategiji razvoja Općine Vareš za 2017.-2026.

POVOLJNI TROŠKOVI POSLOVANJA ZA INVESTITORE

Konkurentni troškovi pribavljanja dozvola u postupku građenja

U postupku realizacije investicije Općina Vareš je nadležna jedino za izdavanje **sljedećih dozvola:**

1. Urbanistička suglasnost
2. Odobrenje za građenje
3. Upotrebna dozvola

Nadležna Služba u postupku izdavanja gore navedenih dozvola je Služba za prostorno uređenje.

Kontakt:

tel. +387 32 848 137
e-mail: adaleta@vares.info

Obrasci zahtjeva sa detaljnim informacijama koje se odnose na predmetna odobrenja se mogu preuzeti na Info pultu Općine Vareš, direktno u nadležnoj Službi ili elektronskim putem sa registra zahtjeva na web stranici <http://www.vares.info>

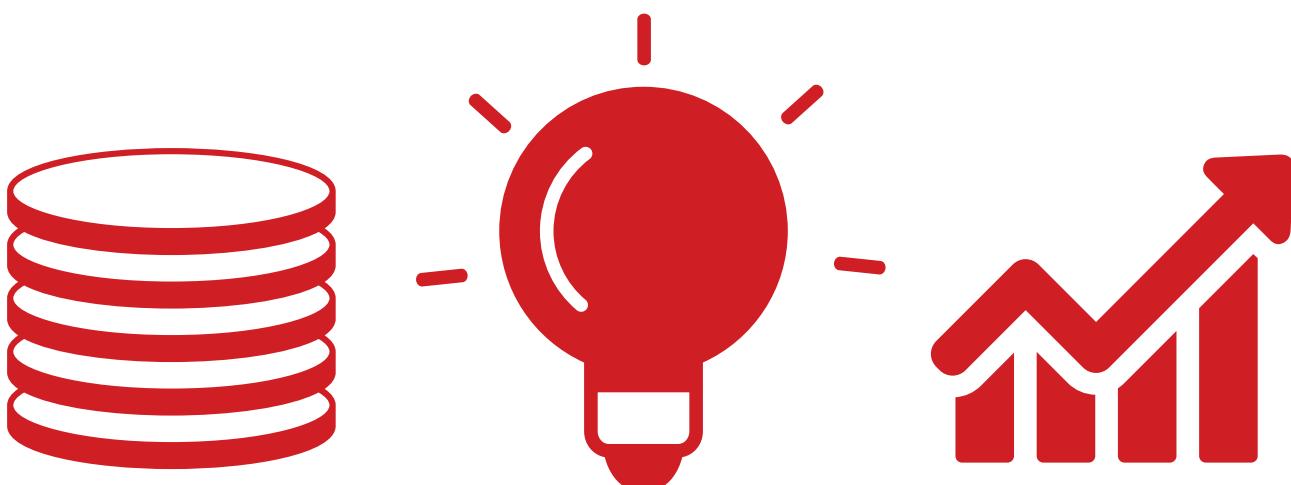
Br.	VRSTA DOZVOLE	ROK ZA IZDAVANJE	CIJENA
1.	Urbanistička saglasnost	30 dana	Taksa: Od 30 do 300 KM u zavisnosti od vrste i površine objekta
2.	Odobrenje za građenje	10 dana	1. Taksa: Od 30 do 100 KM u zavisnosti od vrste i površine objekta <i>Za akt kojim se odobrava rekonstrukcija, proširenje, dograđivanje ili popravka građevine, plaća se polovina odgovarajuće takse.</i> 2. Naknada za pogodnost korištenja građevinskog zemljišta (renta): Od 6 do 24 KM po 1 m ² , raspoređenih na šest zona. Ostalo zemljište van gradskog građevinskog zemljišta - 4,20 KM po 1 m ² . 3. Naknada za uređenje građevinskog zemljišta, u zavisnosti koje uređenje postoji na građevinskoj lokaciji: Od 0,03504 do 0,30346 KM po 1 m ²
3.	Upotrebna dozvola	30 dana	1. Taksa: 5% od vrijednosti objekta ili dijela objekta 2. Naknada za Komisiju za tehnički prijem objekta: Od 30 do 500 KM po članu komisije, u zavisnosti od vrste objekta

Cijene komunalnih usluga za pravna lica*

Voda	Cijena vode 2,73 KM/m ³ Naknada za priključno mjesto 4,40 KM + <i>Prema propisima FBiH:</i> <i>Naknada za zaštitu voda 0,01 KM/m³</i> <i>Naknada za korištenje voda 0,04 KM/m³</i>
Otpadne vode	0,90 KM/m ³
Odvoz smeća	0,57 KM/m ²
Električna energija	VT 0,1539 KM MT 0,077 KM Naknada za mjerno mjesto 3,60 KM
Telekomunikacijske usluge	- pružaju 3 operatera. Raspoloživi su različiti paketi usluga koje investitor može dogovoriti izravno s izabranim operaterom.
Fiksni telefon	Osnovni paket fiksne telefonije iznosi 19,19 KM
Mobilni telefon	Ekstra paket u iznosu od 20 KM uključuje: • 100 min za razgovore prema svim mobilnim mrežama • 100 SMS poruka • 1 GB mobilnog interneta
Širokopojasni internet	Cijene paketa za internet ovise o pristupnoj brzini internetu i kreću se od 9,90 KM do 100 KM

*Sve cijene su sa 17% PDV-a

PODRŠKA INVESTITORIMA

Općina Vareš kontinuirano radi na unaprijeđenju uslova investiranja i poslovanja

- Uz tehničku pomoć grupacije Svjetske banke Općina Vareš provodi projekat regulatorne reforme koji će za rezultat imati pojednostavljenje administrativnih postupaka, sniženje troškova i bržu obradu zahtjeva kao i značajne uštede za privatni sektor.
- Putem **online Elektronskog registra i online liste investicijskih poticaja** biće povećana transparentnost rada općinske administracije, a građanima i privrednicima će biti omogućen brži i laks̄i pristup općinskim uslugama.
- Kroz **Program postinvesticijske podrške** (aftercare) unaprijeđena je podrška postojećim investitorima saradjnjom sa svim nivoima vlasti u okviru Suradničke mreže za postinvesticijsku podršku kompanijama.
- Uspostavljeno je **Privredno vijeće** u cilju što kvalitetnijeg dijaloga općine i poduzetnika o temama koje su od važnosti za privatni sektor.
- Realiziran je **infrastrukturni projekt vodovoda** Pogar-Sjenokos, Strica i Zaruđe čime je omogućeno redovno i kvalitetno snabdijevanje vodom privrednih subjekata koji se bave proizvodnjom i preradom hrane kao i fizičkih i pravnih lica koji se bave ruralnim turizmom.
- Općina dodjeljuje **poticaje za sektor poljoprivrede**, link: <https://www.vares.info/node/920>.

Poslovne usluge za investitore

- U Varešu poslovne usluge obavlja 1 banka, 1 notar, 1 firma za računovodstveno-finansijske usluge, 5 osiguravajućih društava i 2 mikrokreditne organizacije.
- **SERDA - Regionalna razvojna agencija za makroregiju Sarajevo** provodi aktivnosti na poboljšanju poslovnog okruženja, razvoj privredne aktivnosti i ljudskih resursa i jačanje konkurentnosti regije u koju je uključena i općina Vareš. Link: <https://serda.ba/>
- **Popis investicijskih fiskalnih i nefiskalnih podsticaja koji se** dodjeljuju investitorima na svim nivoima vlasti u BiH dostupan je na ovim Internet stranicama:
 - » **Općina Vareš**
[U pripremi](#)
 - » **Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (MVTEO)**
http://www.mvteo.gov.ba/izvjestaji_publikacije/izvjestaji/default.aspx?id=6176&langTag=bs-BA
 - » **Agencija za promociju inozemnih ulaganja BiH (FIPA)**
http://www.fipa.gov.ba/informacije/povlastice/strani_investitori/default.aspx?id=141&langTag=bs-BA
- **Elektronski registri** s detaljnim pregledom dozvola i licenci koje su potrebne investitorima u općini Vareš, Federaciji BiH s troškovima dostupni su na sljedećim Internet stranicama:
 - » **Općina Vareš**
[U pripremi](#)
 - » **Federacija BiH**
<http://fbihvlada.gov.ba/bosanski/index.php>
 - » **Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (MVTEO)**
<http://rap.mvteo.gov.ba/egfVwOdlukaJedinice.aspx>

Detaljne informacije koje Vam mogu biti potrebne u procesu pripreme i realizacije investicije i u toku poslovanja dostupne su na sljedećim linkovima:

Vlada Zeničko-dobojskog kantona	www.zdk.ba/vlada
Vlada Federacije BiH	www.fbihvlada.gov.ba
Agencija za unapređenje stranih investicija u Bosni i Hercegovini – FIPA	www.fipa.gov.ba/
Privredna komora Zeničko-dobojskog kantona	www.pkzedo.ba/
Privredna/ Gospodarska komora FBiH	http://www.kfbih.com/
Vanjskotrgovinska komora BiH	http://komorabih.ba/
Federalni zavod za zapošljavanje	www.fzzz.ba

INVESTICIJSKI PROJEKTI OPĆINE VAREŠ

R.br.	Naziv projekta	Informacija o projektu
1.	Dom za zdravo starenje	Za Dom za zdravo starenje potencijalnim investitorima na raspolaganju je brownfield lokacija "Stacionar".

ZNAČAJNE FIRME U VAREŠU

DRVOPRERADA	
Naha	Pilana; Primarna, polufinalna i finalna prerada drveta
Timplex	Pilana i ugostiteljstvo
Kapetanović	Pilana, prijevoz i gradnja drvenih kuća
Faam	Pilana
Amia promet	Pilana
POLJOPRIVREDNI I PREHRAMBENI SEKTOR	
MPM	Proizvodnja kruha i peciva, kolača i torti. Proizvode plasira u Federaciji BiH.
Farma Zaruđe	Proizvodnja suhog i punomasnog sira. Vlasnik Josip Babić. Proizvode plasira u svim dijelovima Federacije BiH.
Mesnica Franjić	Proizvode plasira pretežno na lokalnom tržištu u svom prodajnom objektu.
Farma koka nosilja Grga	Proizvodnja konzumnih jaja. Vlasnik Mladen Franjić. Proizvode plasira pretežno na lokalnom tržištu kroz više maloprodajnih objekata u Varešu.
METALOPRERADA	
Edi Control	Strojna obrada metala glodanjem i tokarenjem na CNC strojevima
SeanTech Bosnia	Slovenački investitor. Obrada metala, inžinjering
EKSPLOATACIJA RUDA I KAMENA	
Eastern Mining	Kanadsko-britanski investitor. 2012. godine dobili koncesiju na 25 godina, 5 godina istraživanje i 20 godina eksploatacija rude olova, cinka i barita na lokalitetu Veovača i Rupice.
BBM	Njemački investitor. Eksplotacija ukrasnog kamena i kamena za gradnju. Proizvodnja kamenih agregata od krečnjaka i eruptivnog kamena spilita za spravljanje betona i asfalta. Koncesioni ugovor za istraživanje i eksplotaciju mineralnih resursa krečnjaka i spilita na lokalitetu "Stijene" i "Kota" potpisani je u svibnju/maju 2002. godine između Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona i BBM d.o.o. Vareš
TEKSTILNI SEKTOR	
Alma Ras	Proizvodnja rublja
Profitex	Veleprodaja tekstila
OSTALI SEKTORI	
EKVA	Proizvodnja elektroinstalacijskog materijala
Kuća susreta	Poboljšanje fizičkog stanja i raspoloženja
Šern company	Građevinski poslovi
Ljaljić - Turs	Prijevoz

Izvor: Općina Vareš, 2018.g.

INVESTICIJSKE LOKACIJE

U Varešu su investitorima na raspolaganju odlične investicijske lokacije za greenfield i brownfield investicije u vlasništvu Općine.

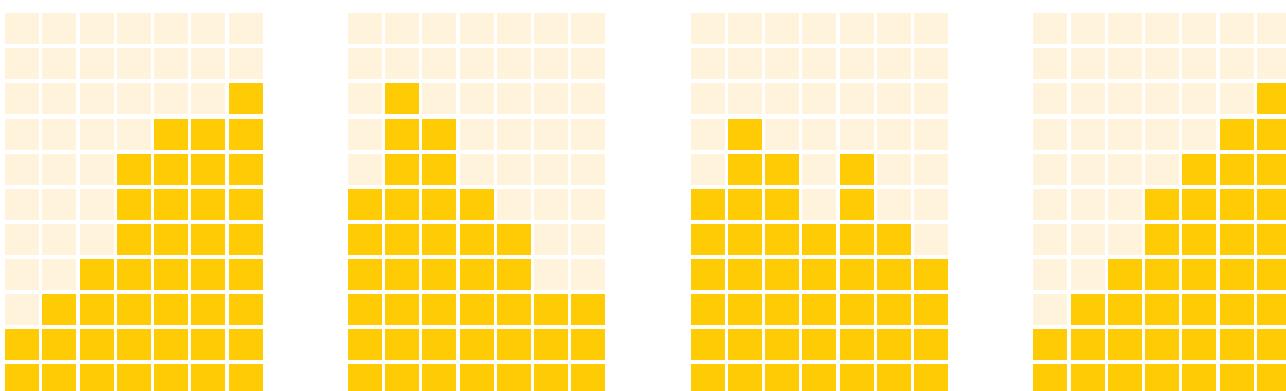
Kontakt za sve lokacije:

Stela Andrić, Služba za privredu, finansije i trezor
tel: + 387 32 848 110
e-mail: stela.andric@vares.info

Rusmir Berberović, Jedinica za upravljanje razvojem (JURA)
tel: + 387 32 848 104; mobitel: + 387 66 002 305
e-mail: rusmir.berberovic@vares.info

Informacije za sve lokacije:

- **Prodaja se realizira po javnom pozivu.** Početna cijena se određuje na osnovu nalaza sudskog vještaka.
- **Dokumentacija potrebna za investiranje:** Prostorni plan – izrada u toku (Kantonalni zavod za izgradnju Ze-Do kantona). Urbanističku saglasnost i građevinsku i upotrebnu dozvolu izdaje Općina Vareš.

GREENFIELD LOKACIJE

Namjena za lokacije Prnjavor, Kram i Šijakovo je Poslovna zona.

1. Prnjavor

No	Vrsta informacije	Informacija
1	Da li je donesena općinska Odluka o uspostavi zone?	Ne. Neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište (GGZ)
2	Naziv zone	“Prnjavor”
3	Vrsta ulaganja	Greenfield
4	Površina	17.020 m ²
5	Vlasništvo	Općina Vareš
6	Opis lokacije zone u odnosu na transportne koridore	Nalazi se u neposrednoj blizini željezničke pruge Vareš-Subotica-Sarajevo, udaljen 20 m od regionalnog puta R444
7	Broj i površina parcela koje su slobodne i raspoložive su za investiranje	26 parcela ukupne površine 17.020 m ² Parcele su uvezane u jednu cjelinu i mogu se spajati
8	Poslovna mogućnost: kupovina zemljišta, najam zemljišta u zoni	Kupovina zemljišta/ najam zemljišta
9	Opremljenost infrastrukturom	U neposrednoj blizini se nalazi priključak za električnu energiju, vodu, kanalizaciju, rasvjetu, telekomunikacije
10	Prioritetni sektori za investiranje u zonu	Nisu definirani prioritetni sektori
11	Postojeći privredni subjekti u zoni	Nema nijednog privrednog subjekta

2. Kram

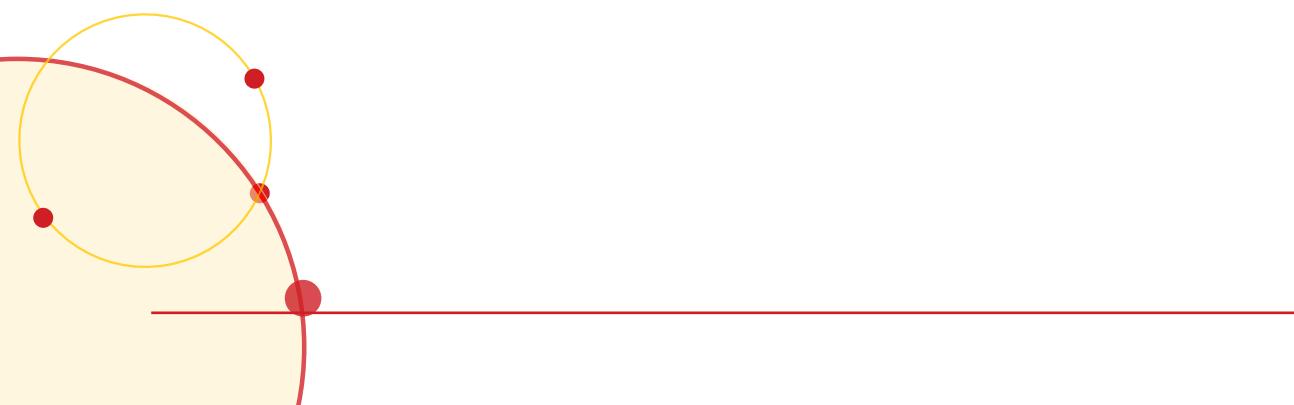

No	Vrsta informacije	Informacija
1	Da li je donesena općinska Odluka o uspostavi zone?	Ne. Neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište (GGZ)
2	Naziv zone	"Kram"
3	Vrsta ulaganja	Greenfield
4	Površina	24.219 m ²
5	Vlasništvo	Općina Vareš
6	Opis lokacije zone u odnosu na transportne koridore	Nalazi se u neposrednoj blizini regionalnog puta R444
7	Broj i površina parcela koje su slobodne i raspoložive su za investiranje	1 parcela slobodna površine 2.085 m ² Postoji mogućnost formiranja još 1 parcele cca 4.000 m ²
8	Poslovna mogućnost: kupovina zemljišta, najam zemljišta u zoni	Kupovina zemljišta/najam zemljišta
9	Opremljenost infrastrukturom	U neposrednoj blizini se nalazi priključak za električnu energiju, vodu, kanalizaciju, rasyjetu, telekomunikacije
10	Prioritetni sektori za investiranje u zonu	Nisu definirani prioritetni sektori
11	Postojeći privredni subjekti u zoni	Nema nijednog privrednog subjekta. U oktobru/ novembru 2017.g. prodate 2 lokacije, investicije u toku: 1.) Corto d.o.o. - za punionicu vode 2.) Naha doo - drvoprerada (reinvesticija)

3. Šijakovo

No	Vrsta informacije	Informacija
1	Da li je donesena općinska Odluka o uspostavi zone?	Ne. Neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište (GGZ).
2	Naziv zone	“Šijakovo”
3	Vrsta ulaganja	Greenfield
4	Površina	15.191 m ²
5	Vlasništvo	Općina Vareš
6	Opis lokacije zone u odnosu na transportne koridore	Nalazi se u neposrednoj blizini regionalnog puta R 444
7	Broj i površina parcela koje su slobodne i raspoložive su za investiranje	1 parcela površine 15.191 m ²
8	Poslovna mogućnost: kupovina zemljišta, najam zemljišta u zoni	Kupovina zemljišta/najam zemljišta
9	Opremljenost infrastrukturom	U neposrednoj blizini se nalazi priključak za električnu energiju, vodu, kanalizaciju, rasvjetu, telekomunikacije
10	Prioritetni sektori za investiranje u zoni	Nisu definirani prioritetni sektori
11	Postojeći privredni subjekti u zoni	Nema nijednog privrednog subjekta

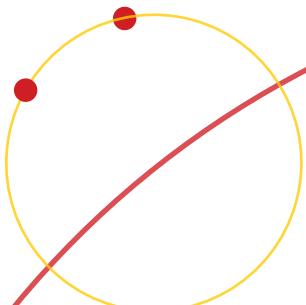

BROWNFIELD LOKACIJE

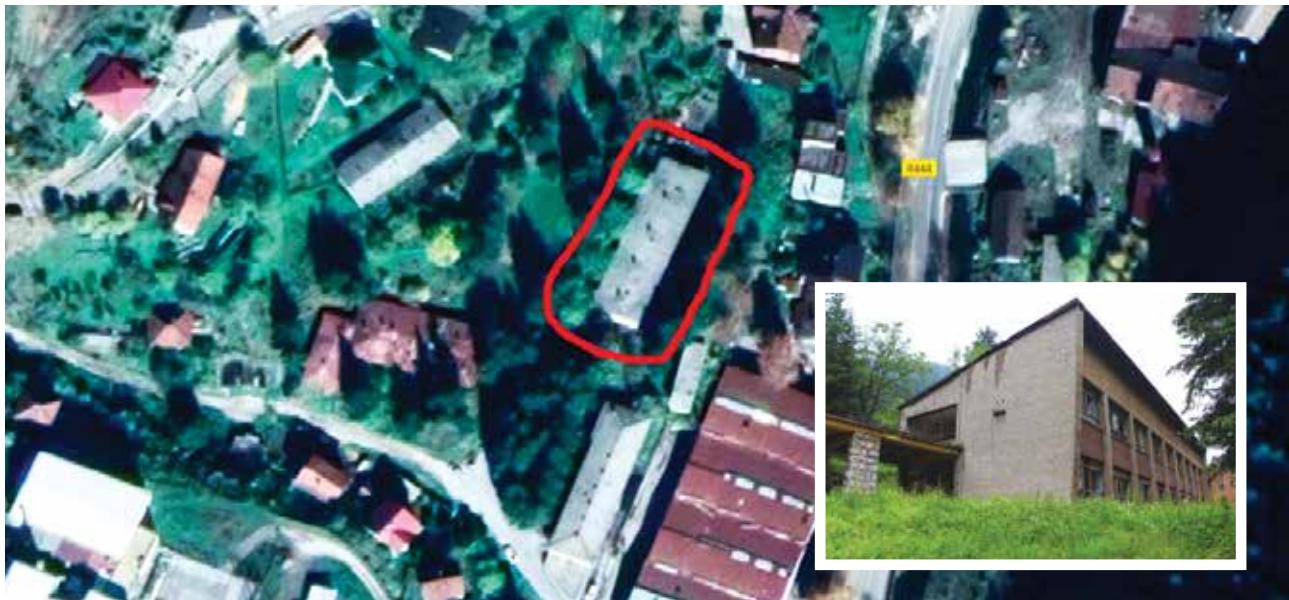
1. Kapitalna

No	OBJEKAT/ Vrsta informacije	Informacija
1	Naziv objekta	“Kapitalna”
2	Vrsta ulaganja	Brownfield
3	Površina i opis objekta	836 m ² ; raspoloživo je 210 m ² (jedan kat)
4	Vlasništvo	Općina Vareš
5	Opis lokacije objekta u odnosu na transportne koridore	U neposrednoj blizini Regionalnog puta R444
6	Poslovna mogućnost: kupovina ili najam objekta	Kupovina/najam
7	Opremljenost infrastrukturom	U neposrednoj blizini se nalazi priključak za električnu energiju, vodu, kanalizaciju, rasvjetu, telekomunikacije

2. Stacionar

No	OBJEKAT/ Vrsta informacije	Informacija
1	Naziv objekta	“Stacionar”
2	Vrsta ulaganja	Brownfield
3	Površina i opis objekta	611 m ² ; objekat je devastiran
4	Vlasništvo	Općina Vareš
5	Opis lokacije objekta u odnosu na transportne koridore	U neposrednoj blizini Regionalnog puta R444, na lokaciji gradskog naselja Vareš Majdan
6	Poslovna mogućnost: kupovina ili najam objekta	Kupovina/najam
7	Opremljenost infrastrukturom	U neposrednoj blizini se nalazi priključak za električnu energiju, vodu, kanalizaciju, rasvjetu, telekomunikacije

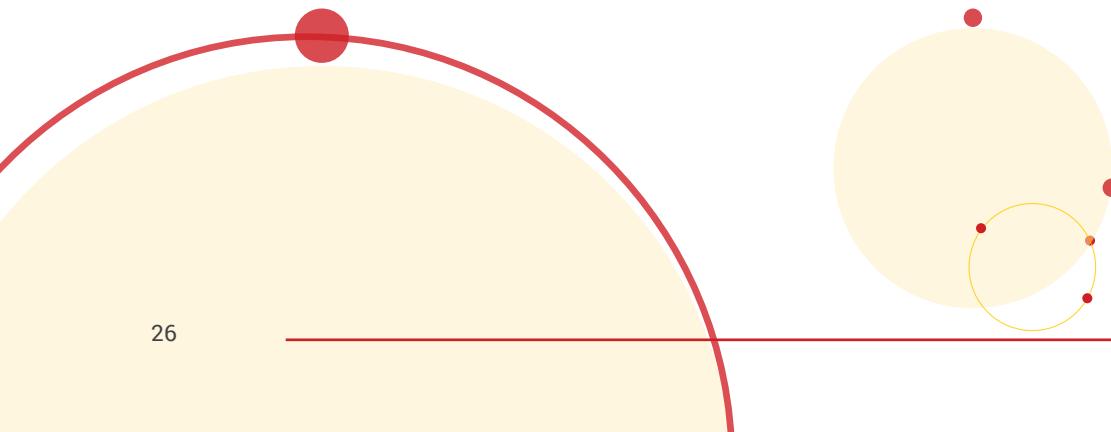

MJEŠOVITE GREENFIELD-BROWNFIELD LOKACIJE

1. Dole

No	OBJEKAT/ Vrsta informacije	Informacija
1	Naziv lokacije	“Dole” Privremeni objekat: radnička nastamba Građevinsko zemljište (ostalo građevinsko zemljište)
2	Vrsta ulaganja	Brownfield
3	Površina i opis objekta	Ukupna površina 14.080 m ² (objekat+zemljište) Postoji više namjenski objekt 16m*7m Sanitarni čvor kao posebni objekt 7 montažnih objekata-bungalova
4	Vlasništvo	Općina Vareš
5	Opis lokacije objekta u odnosu na transportne koridore	Objekat se nalazi u blizini sela Ravne, udaljen oko 40 km od regionalnog puta R444, a 70 km od koridora Vc
6	Poslovna mogućnost: kupovina ili najam objekta	Kupovina/ najam
8	Opremljenost infrastrukturom	Nalazi se priključak za električnu energiju, vodu, kanalizaciju
9	Namjena objekta	Sportsko-rekreativni centar

KONTAKTI ZA PODRŠKU INVESTITORIMA

Naš stručni tim stoji na raspolaganju investitorima i privrednicima

Općina Vareš

Zvijezda 34, 71330 Vareš
Bosna i Hercegovina
tel: +387 32 848 100
fax: +387 32 848 150
e-mail: vares@bih.net.ba

Stela Andrić, Služba za privredu, finansije i trezor

tel: +387 32 848 110
e-mail: stela.andric@vares.info

Rusmir Berberović, Jedinica za upravljanje razvojem (JURA)

tel: +387 32 848 104; mobitel: +387 66 002 305
e-mail: rusmir.berberovic@vares.info

Investicijski profil je realiziran u sklopu Projekta poboljšanja lokalnog okruženja za investiranje (LIFE), koji implementira Grupacija Svjetske banke u partnerstvu s Vladom Ujedinjenog Kraljevstva, Vijećem ministara Bosne i Hercegovine, Vladom Federacije Bosne i Hercegovine i Vladom Republike Srpske. Projekt financira Vlada Ujedinjenog Kraljevstva putem programa podrške UK aid, ali mišljenja iznesena u ovom dokumentu ne moraju nužno odražavati stavove i službene politike Vlade Ujedinjenog Kraljevstva. Nalazi, analize i zaključci izneseni u ovom dokumentu ne odražavaju stavove izvršnih direktora Grupacije Svjetske banke i vlada koje oni predstavljaju.